

DE RAAD

(OR.en)

5497/98

LIMITE

JUSTCIV 3

NOTA

---

van : de delegatie van het Verenigd Koninkrijk en het secretariaat-generaal van de Raad
aan : de ad hoc Groep Herziening van het Verdrag van Brussel en het Verdrag van Lugano

---

Nr. vorig doc. : 13322/97 JUSTCIV 92

Betreft : Herziening van het Verdrag van Brussel en het Verdrag van Lugano
- Vraagpunten en jurisprudentie van het Hof van Justitie
(vanaf artikel 24)

Ter voorbereiding van de tweede vergadering van de ad hoc Groep Herziening van het Verdrag van Brussel en het Verdrag van Lugano gaat hierbij voor de delegaties een document van de Britse delegatie en het secretariaat-generaal van de Raad. In dit document worden de artikelen 24 en volgende behandeld. Het vormt een aanvulling op document 13322/97 JUSTCIV 92.

Per artikel dat in die vergadering zal worden besproken, behelst dit document:

- de vraagpunten die zullen worden behandeld op basis van de opmerkingen van de delegaties (zie doc. 13301/97 JUSTCIV 91);
- een verwijzing naar het toelichtend verslag ⁽¹⁾;
- de jurisprudentie van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen ⁽²⁾.

⁽¹⁾ - **Verslag Jenard**: Verslag bij het Verdrag van 27 september 1968 betreffende de rechterlijke bevoegdheid en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken (PB C 59 van 05.03.1979, blz. 1).
- **Verslag Schlosser**: Verslag bij het Verdrag van 9 oktober 1978 betreffende de toetreding van Denemarken, Ierland en het Verenigd Koninkrijk (PB C 59 van 05.03.1979, blz. 71).
- **Verslag Almeida Cruz, Desantes Real en Jenard**: Verslag bij het Verdrag van 26 mei 1989 betreffende de toetreding van Portugal en Spanje (PB C 189 van 28.07.1990, blz. 35).
- **Verslag Jenard en Möller**: Verslag bij het Verdrag van Lugano van 16 september 1988 (PB C 189 van 28.07.1990, blz. 35).

⁽²⁾ De jurisprudentie werd in samenwerking met de bevoegde diensten van het Hof van Justitie in deze tekst verwerkt.

INHOUD

Blz.

Artikel 24.....	3
Artikel 25 bis.....	6
Artikel 27.....	8
Artikel 28.....	17
Artikel 31.....	18
Artikel 32.....	20
Artikel 34.....	21
Artikel 36.....	22
Artikel 37.....	24
Artikel 38.....	27
Artikel 39.....	30
Artikel 40	32
Artikel 42.....	34
Artikel 43.....	36
Artikel 44.....	37
Artikel 45.....	38
Artikel 46.....	39
Artikelen 47 en 48.....	40
Artikel 50.....	42
Artikel 54 bis.....	43
Artikel 54 ter	44
Artikel 57.....	45
Artikel 58	47

ARTIKEL 24

A. Vraagpunten

- 1) Is het wenselijk een communautaire definitie van voorlopige of bewarende maatregelen aan te nemen ? (Commissie)
- 2) Moet in artikel 24 een urgentievoorwaarde worden opgenomen? (Zwitserland, Commissie) Moet worden voorzien in bijkomende beperkende criteria in geval van uitvoeringsmaatregelen? (Zwitserland)
- 3) Moet artikel 24 worden uitgelegd als een materiële regel en niet als een verwijzingsregel naar de lex fori, en als een regel waarvan de draagwijdte beperkt is tot maatregelen die ten uitvoer kunnen worden gelegd in de staat waarin zij zijn genomen, zonder een nieuwe tenuitvoerleggingsprocedure te moeten doorlopen (urgentie)? (Commissie)
- 4) Is het raadzaam in artikel 24 te bepalen dat bevoegdheid alleen toekomt aan het gerecht in de staat waar de voorlopige of bewarende maatregel ten uitvoer moet worden gelegd? (zie zaak C-125/79, Denilauler/Couchet). (Nederland, België)
- 5) Moet in artikel 24 worden verduidelijkt dat bevelen tot betaling van voorschotten niet onder artikel 24 vallen en alleen kunnen worden gegeven door de rechter die bevoegd is om van het bodemgeschil kennis te nemen? (Verenigd Koninkrijk)
- 6) Moet duidelijk worden gemaakt dat ook bij de rechterlijke autoriteiten waarbij het bodemgeschil krachtens internationale overeenkomsten aanhangig is gemaakt, maatregelen kunnen worden aangevraagd, ongeacht de nationale wetgeving betreffende het nemen van bewarende maatregelen? (Zwitserland)
- 7) Moeten exorbitante bevoegdheidsregels van nationaal recht door de Verdragen worden uitgesloten wat de toepassing van artikel 24 betreft, in die zin dat bevoegdheid alleen kan worden verleend in een Staat waar de tenuitvoerlegging waarschijnlijk kan plaatsvinden en ook zou moeten plaatsvinden? (Zwitserland)
- 8) Moet in ieder geval in artikel 24 worden gespecificeerd in welke gevallen gerechten bevoegd zijn om voorlopige beperkende, gebods- of verbodsmaatregelen met extraterritoriale werking te nemen? (Nederland)
- 9) Moet worden verduidelijkt of de maatregelen kunnen worden aangevraagd voordat het bodemgeschil aanhangig is gemaakt? Zo ja, dient dan te worden vermeld op welk tijdstip zij hun geldigheid verliezen, als het bodemgeschil niet aanhangig wordt gemaakt? (Portugal)
- 10) Moet in artikel 24 een termijn worden vastgesteld tijdens welke de bewarende maatregelen van kracht blijven? (Portugal)
- 11) Moet artikel 24 worden begrensd om het misbruik van de andere bevoegdheidsregels van het Verdrag te voorkomen? (Frankrijk)
- 12) Moet het toelichtend verslag preciseren dat de indiening van een verzoek tot tenuitvoerlegging geen belemmering vormt voor een later verzoek om voorlopige maatregelen op grond van artikel 24? (Commissie)
- 13) Moeten voor het verzilveren van de ten uitvoer te leggen geldvordering bewarende maatregelen worden genomen om te vermijden dat de schuldenaar zijn tegoeden elektronisch overmaakt? (Portugal)

B. Verslagen

- Jenard, blz. 42
- Schlosser, blz. 126 (punt 183)
- Möller, blz. 72

C. Jurisprudentie

a) Voorlopige en definitieve maatregelen

1. Executieverdrag - Toepassingsgebied - Onderscheid tussen voorlopige en definitieve maatregelen - Geen onderscheid

Het verdrag biedt geen rechtsgrondslag om, wat zijn materieel toepassingsgebied betreft, tussen voorlopige en definitieve maatregelen te onderscheiden.

Arrest van het Hof van 27 maart 1979 - Jurispr. blz. 1055
Zaak 143/78, De Cavel

De voorlopige of definitieve aard van een rechterlijke beslissing is niet relevant voor de vraag of zij binnen het toepassingsgebied van het Executieverdrag valt.

Arrest van het Hof (derde kamer) van 6 maart 1980 - Jurispr. blz. 731
Zaak 120/79, De Cavel

2. Executieverdrag - Toepassingsgebied - Voorlopige of bewarende maatregelen met betrekking tot uitgesloten onderwerpen - Daarvan uitgesloten

Artikel 24 Executieverdrag kan niet worden toegepast om voorlopige of bewarende maatregelen met betrekking tot onderwerpen die van het toepassingsgebied van het Executieverdrag zijn uitgesloten, daaronder te doen vallen.

Arrest van het Hof van 31 maart 1982 - Jurispr. blz. 1189
Zaak 25/81, C.H.W./G.J.H. (dictum 2)

3. Executieverdrag - Bevoegdheid inzake voorlopige of bewarende maatregelen - Begrip voorlopige of bewarende maatregelen - Handhaving van feitelijke of juridische situatie in afwachting van beslissing in bodemgeschil - Actio pauliana - Daarvan uitgesloten

Onder voorlopige of bewarende maatregelen in de zin van artikel 24, Executieverdrag moeten worden verstaan maatregelen die terzake van onderwerpen die onder het Executieverdrag vallen, bedoeld zijn om een feitelijke of juridische situatie te handhaven ter bewaring van rechten waarvan de erkenning langs andere weg wordt gevraagd voor de rechter die van het bodemgeschil kennis neemt.

Een rechtsvordering als de actio pauliana kan niet als zodanig worden beschouwd, omdat zij het weliswaar mogelijk maakt het verhaalrecht van de schuldeiser te beschermen door een opzettelijke vermindering van het vermogen van zijn schuldenaar te voorkomen, maar erop gericht is dat de rechter de rechtstoestand van het vermogen van de schuldeiser en van het vermogen van de begunstigde van de door de schuldenaar verrichte beschikkingshandeling wijzigt.

Arrest van het Hof (vijfde kamer) van 26 maart 1992 - Jurispr. blz. I-2149
Zaak C-261/90, Reichert en Kockler/Dresdner Bank (r.o. 34-35)

ARTIKEL 25 BIS

A. Vraagpunten

- 1) Moeten beslissingen in het kader van vereenvoudigde procedures (zoals aanmaningen tot betalen of soortgelijke procedures) als "Europese uitvoerbare titels" worden aangemerkt? (Portugal)(zie voor uitvoerig commentaar bij dit vraagpunt, blz. 40 en 41 van document 13301/97 JUSTCIV 91).

C. Jurisprudentie

a) Algemeen

1. Executieverdrag - Erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen - Beslissingen waarbij voorlopige of bewarende maatregelen worden toegestaan - Uitsluiting van de in titel III voorziene regeling - Voorwaarden

De voorwaarden die titel III van het verdrag aan de erkenning en de tenuitvoerlegging van rechterlijke beslissingen verbindt, zijn niet vervuld in het geval van door een rechter bevolen of toegestane voorlopige of bewarende maatregelen, indien de partij tegen wie zij zijn gericht niet is opgeroepen te verschijnen en zij ten uitvoer moeten worden gelegd zonder voorafgaande betekening aan die partij. Bijgevolg komen dergelijke rechterlijke beslissingen niet in aanmerking voor de in genoemde titel III voorziene regeling voor de erkenning en de tenuitvoerlegging.

Arrest van het Hof van 21 mei 1980 - Jurispr. blz. 1553
Zaak 125/79, Denilauler / Couchet

ARTIKEL 27

A. Vraagpunten

- 1) Moet met het onderzoek van de weigeringsgronden worden gewacht totdat op basis daarvan beroep is aangetekend, met uitzondering van de openbare orde? (Duitsland, Oostenrijk). Moet dit beginsel alleen worden toegepast in geval van financiële vorderingen? (Duitsland)

Punt 1

- 2) Moet de niet-erkenning op grond van strijdigheid van de oorspronkelijke beslissing met de openbare orde van de aangezochte staat vervallen? (Commissie)
- 3) Is het, gelet op het belang van de waarborg van een eerlijk proces in de zin van artikel 6 van het EVRM, wenselijk de controle van de procedurele openbare orde uit te breiden? (Frankrijk). (Deze kwestie hangt samen met die in artikel 27, punt 2).

Punt 2

- 4) Moet worden nagegaan of voorzien kan worden in de mogelijkheid van verhelping van de onregelmatige betekening in het geval van artikel 27, punt 2? (Duitsland)
- 5) Moet deze weigeringsgrond in dat verband worden gewijzigd door de huidige tekst te vervangen door de formulering in artikel 20, tweede alinea, onder voorbehoud van uitbreiding van deze laatste tot het geval waarin verweerder geen woonplaats in een verdragsluitende staat heeft? (Commissie)
- 6) Moet de rechter niet in staat zijn de erkenning op grond van onregelmatigheden bij de betekening te weigeren indien de verweerder zo tijdig als met het oog op zijn verdediging nodig was, op de hoogte was van de procedure? (Commissie, Oostenrijk, België)
- 7) Of moet de grond van de onregelmatigheid van de betekening worden beperkt tot de gevallen waarin de verweerder schade heeft geleden? (Frankrijk)
- 8) Mag de veroordeelde partij zich in de aangezochte staat niet meer beroepen op de omstandigheden waarin zij in de staat van herkomst bij verstek is veroordeeld, indien zij in deze laatste geen beroep heeft aangetekend tegen de beslissing, terwijl zij daarvan op de hoogte was? (Commissie)

(N.B.) De Noorse tekst van artikel 27, punt 2, van het Verdrag van Lugano moet worden aangevuld om in overeenstemming te zijn met de andere taalversies.

Punt 3

- 9) Moet artikel 27 voorzien in gevallen waarin sprake is van onverenigbaarheid van twee beslissingen die in twee verdragsluitende staten zijn gegeven en waarvan de erkenning in een derde staat wordt verzocht? Zo ja, moet de oudste beslissing dan voorrang genieten, op voorwaarde dat de partijen dezelfde zijn? (Commissie)

Punt 4

- 10) Moeten de gronden voor weigering van erkenning in artikel 27, punt 4, worden geschrapt? (Duitsland, Zwitserland)

Andere mogelijke wijzigingen in artikel 27

- 11) Moet erkenning worden geweigerd wanneer bij het geven van een beslissing in een verdragsluitende staat het bestaan van een geldige arbitrageovereenkomst over het hoofd is gezien? Zo ja, moet dan worden besloten tot wijziging van artikel 27 of artikel 28, dan wel van artikel 1? (Verenigd Koninkrijk)
- 12) Moet artikel 27 worden aangevuld met een additionele grond voor niet-erkenning van een gegeven beslissing die strijdig is met een krachtens artikel 17 te erkennen overeenkomst tot exclusieve rechtsmachtverlening? (Verenigd Koninkrijk)
- 13) Moeten op exorbitante bevoegdheidsgronden gebaseerde uitspraken die gegeven zijn tegen partijen zonder woonplaats in de Unie niet langer krachtens artikel 27 in de hele Unie erkend worden? (Verenigd Koninkrijk)

Wijziging die samenhangt met artikel 27

- 14) Moet artikel 19 worden aangevuld, zodat het ook van toepassing is op zaken die aangebracht zijn in strijd met jurisdictieclausules of arbitrageovereenkomsten? (Daardoor zouden dergelijke beslissingen niet worden erkend in de aangezochte staat) (Verenigd Koninkrijk)

B. Verslagen

- Jenard, blz. 44 tot en met 46
- Schlosser, blz. 128 tot en met 131 (punten 192 tot en met 205)
- Möller, blz. 78

C. Jurisprudentie

a) Algemeen

Executieverdrag - Erkenning van beslissingen - Draagwijdte - Werking van de beslissing in staat van herkomst - Zelfde werking in aangezochte staat

Een krachtens artikel 26 Executieverdrag erkende buitenlandse beslissing moet in de aangezochte staat in beginsel dezelfde werking hebben als in de staat van herkomst.

Arrest van het Hof van 4 februari 1988 - Jurispr. blz. 645
Zaak 145/86, Hoffmann / Krieg (r.o. 11, dictum 1)

b) Bescherming van niet-verschenen verweerder

1. Executieverdrag - Erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen - Weigeringsgronden - Geen regelmatige of tijdige betekening of mededeling aan niet-verschenen verweerder van stuk dat het geding inleidt - Begrip "stuk dat het geding inleidt"

Het begrip "stuk dat het geding inleidt" als bedoeld in artikel 27, punt 2, Executieverdrag heeft mede betrekking op een stuk, zoals in het Duitse recht een bevel tot betaling ("Zahlungsbefehl"), waarvan de betekening de verzoeker naar het recht van het gerecht van herkomst in staat stelt, bij niet-verschijnen van de verweerder een beslissing te verkrijgen die volgens de bepalingen van het Executieverdrag kan worden erkend en ten uitvoer gelegd.

Een beslissing zoals in het Duitse recht een bevel tot tenuitvoerlegging ("Vollstreckungsbefehl"), die na de betekening van het bevel tot betaling wordt gegeven en volgens het Executieverdrag uitvoerbaar is, valt niet onder het begrip "stuk dat het geding inleidt".

Arrest van het Hof van 16 juni 1981 - Jurispr. blz. 1593
Zaak 166/80, Klomps / Michel (r.o. 11)

2. Executieverdrag - Erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen - Weigeringsgronden - Geen regelmatige of tijdige betekening of mededeling aan niet-verschenen verweerder van stuk dat het geding inleidt - Tijdige betekening of mededeling - Beoordeling door aangezochte rechter - In aanmerking te nemen termijn

Bij de beoordeling van de vraag of de verweerder zich heeft kunnen verdedigen in de zin van artikel 27, punt 2, moet de aangezochte rechter uitsluitend rekening houden met de termijn waarover de verweerder beschikt om te voorkomen dat bij verstek een beslissing wordt gegeven die volgens het Executieverdrag uitvoerbaar is, zoals de termijn voor het voeren van tegenspraak ("Widerspruch") naar Duits recht.

Arrest van het Hof van 16 juni 1981 - Jurispr. blz. 1593
Zaak 166/80, Klomps / Michel (r.o. 11)

3. Executieverdrag - Erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen - Weigeringsgronden - Geen regelmatige of tijdige betekening of mededeling aan niet-verschenen verweerder van stuk dat het geding inleidt - Gevolgen wanneer beroep tegen bij verstek gegeven beslissing niet ontvankelijk is verklaard door een gerecht van de staat van herkomst

Artikel 27, punt 2, Executieverdrag, dat zich alleen richt tot de rechter in een andere verdragsluitende staat, bij wie de erkennings- of exequaturprocedure aanhangig is gemaakt, blijft van toepassing wanneer de verweerder verzet heeft aangetekend tegen de bij verstek gegeven beslissing en een gerecht van de staat van herkomst het verzet niet ontvankelijk heeft verklaard omdat de daarvoor gestelde termijn is verstreken.

Arrest van het Hof van 16 juni 1981 - Jurispr. blz. 1593
Zaak 166/80, Klomps / Michel (r.o. 13)

4. Executieverdrag - Erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen - Weigeringsgronden - Geen regelmatige of tijdige betekening of mededeling aan niet-verschenen verweerder van stuk dat het geding inleidt - Beslissing van een gerecht van de staat van herkomst, waarbij regelmatigheid van betekening of mededeling is vastgesteld - Verplichting van aangezochte rechter om tijdigheid van betekening of mededeling te toetsen

Zelfs wanneer een gerecht van de staat van herkomst na een afzonderlijke procedure op tegenspraak heeft beslist dat de betekening of mededeling regelmatig was, vereist artikel 27, punt 2, Executieverdrag dat de aangezochte rechter onderzoekt of die betekening of mededeling zo tijdig is geschied als met het oog op de verdediging van de verweerder nodig was.

Arrest van het Hof van 16 juni 1981 - Jurispr. blz. 1593
Zaak 166/80, Klomps / Michel (r.o. 16)

5. Executieverdrag - Erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen - Weigeringsgronden - Geen regelmatige of tijdige betekening of mededeling aan niet-verschenen verweerder van stuk dat het geding inleidt - Tijdige betekening of mededeling - Beoordeling door aangezochte rechter - Aanvang van aan verweerder toe te kennen termijn

Artikel 27, punt 2, Executieverdrag verlangt niet het bewijs dat de verweerder werkelijk kennis heeft gekregen van het stuk dat het geding inleidt. In de regel kan de aangezochte rechter zijn onderzoek beperken tot de vraag of de termijn ingaande op de datum waarop de betekening of mededeling regelmatig is geschied, de verweerder voldoende tijd biedt voor zijn verdediging. Hij dient evenwel na te gaan of er, in het concrete geval, uitzonderlijke omstandigheden zijn die tot de conclusie kunnen leiden dat de betekening of mededeling, ofschoon regelmatig geschied, toch onvoldoende is geweest om de vereiste termijn te doen aanvangen.

Arrest van het Hof van 16 juni 1981 - Jurispr. blz. 1593
Zaak 166/80, Klomps / Michel (r.o. 19)

6. Executieverdrag - Erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen - Weigeringsgronden - Geen regelmatige en tijdige betekening of mededeling van stuk dat geding inleidt aan verweerder tegen wie verstek is verleend - Toetsing door aangezochte rechter - Omvang - Beslissing van rechter van staat van herkomst houdende vaststelling dat betekening regelmatig en tijdig heeft plaatsgehadt - Niet van invloed

De rechter van de aangezochte staat kan, wanneer hij de in artikel 27, punt 2, Executieverdrag gestelde voorwaarden vervuld acht, de erkenning en tenuitvoerlegging van een rechterlijke beslissing weigeren, ook als de rechter van de staat van herkomst op grond van artikel 20, derde alinea, Executieverdrag juncto artikel 15 van het Haagse Verdrag van 15 november 1965 als vaststaand heeft aangenomen dat de niet-verschenen verweerder de gelegenheid had het stuk dat het geding inleidt, zo tijdig als met het oog op zijn verdediging nodig was, te ontvangen.

Arrest van het Hof (tweede kamer) van 15 juli 1982 - Jurispr. blz. 2723
Zaak 228/81, Pandy Plastic Products BV / Pluspunkt Handelsgesellschaft (dictum)

7. Executieverdrag - Erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen - Weigeringsgronden - Geen regelmatige en tijdige betekening of mededeling van stuk dat het geding inleidt aan verweerder tegen wie verstek is verleend - Tijdige betekening of mededeling - Toetsing door aangezochte rechter - Omvang - Uitzonderlijke omstandigheden - Inaanmerkingneming - Voorwaarden

Artikel 27, punt 2, Executieverdrag is, voor wat betreft het daar bedoelde vereiste van tijdigheid van de betekening of mededeling van het stuk dat het geding inleidt, ook van toepassing indien de betekening of mededeling binnen een door de rechter van de staat van herkomst bepaalde termijn heeft plaatsgevonden en ongeacht of verweerder al dan niet uitsluitend zijn woonplaats had in het rechtsgebied of het land van die rechter.

Bij zijn onderzoek van de vraag of de betekening tijdig is geschied, kan de aangezochte rechter ook rekening houden met uitzonderlijke feiten of omstandigheden die zich na de regelmatige betekening hebben voorgedaan.

De omstandigheid dat de verzoeker na de betekening kennis heeft gekregen van een nieuw adres van de verweerder, alsook de omstandigheid dat de verweerder verantwoordelijk is voor het feit dat het volgens de regels betekende stuk hem niet heeft bereikt, zijn gegevens die de aangezochte rechter in aanmerking kan nemen bij zijn onderzoek van de vraag of de betekening tijdig is geschied.

Arrest van het Hof (vierde kamer) van 11 juni 1985 - Jurispr. blz. 1779
Zaak 49/84, Debaecker / Bouwman (dictum)

8. Executieverdrag - Erkenning en tenuitvoerlegging - Weigeringsgronden - Geen regelmatige en tijdige betekening of mededeling van stuk dat geding inleidt aan verweerder tegen wie verstek is verleend - Cumulatief karakter van regelmatigheids- en tijdigheidsvoorwaarde - Onregelmatige doch tijdige betekening - Weigering van erkenning

De twee voorwaarden die artikel 27, punt 2, van het Executieverdrag van 27 september 1968 stelt voor de erkenning van een bij verstek gegeven buitenlandse beslissing, te weten dat het stuk dat het geding inleidt, regelmatig én tijdig moet zijn betekend of meegedeeld aan de verweerder tegen wie verstek is verleend, zijn cumulatief. Dit artikel moet daarom zo worden uitgelegd, dat een bij verstek gegeven beslissing niet mag worden erkend als het stuk dat het geding inleidt, niet regelmatig is betekend aan de verweerder tegen wie verstek is verleend, maar wel zo tijdig als met het oog op diens verdediging nodig was.

**Arrest van het Hof (zesde kamer) van 3 juli 1990 - Jurispr. blz. I-2725
Zaak C-305/88, Lancray / Peters und Sickert (r.o. 15, 18 en 23, dictum 1)**

9. Executieverdrag - Erkenning en tenuitvoerlegging - Weigeringsgronden - Geen regelmatige en tijdige betekening of mededeling van stuk dat geding inleidt aan verweerder tegen wie verstek is verleend - Onderzoek van regelmatigheid van betekening door aangezochte rechter - Gebrek in de betekening dat kan worden gezuiverd - Toetsing aan recht van staat van herkomst

Artikel 27, punt 2, Executieverdrag moet in die zin worden uitgelegd dat de vraag of betekening gebreken gezuiverd kunnen worden, moet worden beantwoord aan de hand van het recht van het gerecht van herkomst, inclusief waar nodig de verdragen op dit gebied.

**Arrest van het Hof (zesde kamer) van 3 juli 1990 - Jurispr. blz. I-2725
Zaak C-305/88, Lancray / Peters und Sickert (r.o. 31, dictum 2)**

10. Executieverdrag - Erkenning en tenuitvoerlegging - Weigeringsgronden - Geen regelmatige betekening of mededeling van stuk dat geding inleidt aan verweerder tegen wie verstek is verleend - Verweerder die, na kennis te hebben gekregen van bij verstek gegeven beslissing, geen in staat van herkomst geboden rechtsmiddelen heeft aangewend - Weigering van erkenning

Artikel 27, punt 2, Executieverdrag moet aldus worden uitgelegd dat het zich verzet tegen de erkenning in een verdragsluitende staat van een in een andere verdragsluitende staat bij verstek gegeven beslissing, wanneer het stuk dat het geding inleidt niet regelmatig aan de verweerder tegen wie verstek werd verleend, is betekend, zelfs indien hij later van de gegeven beslissing kennis heeft gekregen en daartegen geen door het procesrecht van de staat van herkomst geboden rechtsmiddel heeft aangewend.

**Arrest van het Hof (vierde kamer) van 12 november 1992 - Jurispr. blz. I-5661
Zaak C-123/91, Minalmet / Brandeis (r.o. 22 en dictum)**

11. Executieverdrag - Erkenning en tenuitvoerlegging - Weigeringsgronden - Geen regelmatige en tijdige betekening of kennisgeving van stuk dat geding inleidt aan verweerder tegen wie verstek is verleend - Begrip "verstek" - Verweerder in civiele vordering die is ingesteld in kader van strafvervolgning - Stellingname beperkt tot tenlasteleggingen in strafprocedure tijdens terechtzitting waarin eveneens civiele vordering is behandeld - Comparitie in burgerlijke zaak, die verstek uitsluit

Aan een beslissing kan alleen op de in artikel 27, punt 2, van het Executieverdrag vermelde gronden de erkenning worden onthouden, indien tegen de verweerder in de procedure waarin zij is gegeven, verstek is verleend. De verweerder kan zich dus niet op deze bepaling beroepen indien hij is verschenen. Een verweerder wordt geacht verschenen te zijn in de zin van artikel 27, punt 2, van het Executieverdrag, wanneer hij in het kader van een vordering tot schadevergoeding die is ingesteld in samenhang met de voor de strafrechter aanhangige strafvordering, ter terechtzitting in de hoofdzaak via een gekozen raadsman wel stelling neemt ten aanzien van de strafvordering, maar niet ten aanzien van de eveneens in aanwezigheid van de raadsman mondeling behandelde burgerlijke rechtsvordering.

**Arrest van het Hof van 21 april 1993 - Jurispr. blz. I-1963
Zaak C-172/91, Sonntag/Waidmann (r.o. 44, dictum 3)**

12. Executieverdrag - Erkenning en tenuitvoerlegging - Weigeringsgronden - Geen regelmatige en tijdige betekening of mededeling van stuk dat geding inleidt aan verweerder aan wie verstek is verleend - Begrip "stuk dat geding inleidt of gelijkwaardig stuk" - Stuk dat verweerder in staat stelt zijn rechten te doen gelden voordat uitvoerbare beslissing wordt gegeven - Gerechtelijk bevel tot betaling naar Italiaans recht dat gezamenlijk met verzoekschrift van verzoeker is betekend - Valt eronder.

Het begrip "stuk dat het geding inleidt of een gelijkwaardig stuk" in de zin van artikel 27, punt 2, van het Verdrag van 27 september 1968 betreffende de rechterlijke bevoegdheid en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken, zoals gewijzigd bij het Verdrag van 9 oktober 1978 inzake de toetreding van het Koninkrijk Denemarken, Ierland en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, doelt op het stuk of de stukken waarvan de regelmatige en tijdige betekening of mededeling de verweerder in staat stelt, zijn rechten te doen gelden voordat in de staat van herkomst een uitvoerbare beslissing wordt gegeven. Het "decreto ingiuntivo" bedoeld in het vierde boek van het Italiaanse wetboek van burgerlijke rechtsvordering (artikelen 633-656) moet dus samen met het inleidend verzoekschrift worden beschouwd als een "stuk dat het geding inleidt of een gelijkwaardig stuk" in de zin van genoemde bepaling, aangezien enerzijds door de gezamenlijke betekening ervan een termijn ingaat gedurende welke de verweerder in verzet kan komen, en anderzijds de verzoeker vóór afloop van die termijn geen uitvoerbare beslissing kan verkrijgen.

**Arrest van het Hof (derde kamer) van 13 juli 1995 - Jurispr. blz. I-2113
Zaak C-474/93, Hengst Import/Campese (r.o. 19-20 en dictum)**

13. Executieverdrag - Erkenning en tenuitvoerlegging - Weigeringsgronden - Geen regelmatige en tijdige betekening of mededeling van stuk dat geding inleidt aan verweerder tegen wie verstek is verleend - Begrip "verweerder tegen wie verstek is verleend" - Verweerder die niet op de hoogte is van tegen hem gevoerde procedure en wordt vertegenwoordigd door advocaat die hij niet heeft gemachtigd - Valt eronder - "Nichtigheidsklage wegen mangelnder Vertretung" tegen beslissing mogelijk in staat van herkomst - Geen invloed

Een verweerder die niet op de hoogte is van de tegen hem gevoerde procedure en namens wie, voor de rechter van herkomst, een advocaat verschijnt die hij niet heeft gemachtigd, bevindt zich in de volstrekte onmogelijkheid om zich te verdedigen, en moet worden beschouwd als een verweerder tegen wie verstek werd verleend in de zin van artikel 27, punt 2, van het Verdrag van 27 september 1968 betreffende de rechterlijke bevoegdheid en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken, ook al is de procedure voor de rechter van herkomst op tegenspraak gevoerd. Het feit dat de verweerder de gelegenheid zou hebben gehad tegen de gegeven beslissing een "Nichtigheidsklage wegen mangelnder Vertretung" in te stellen, doet aan deze conclusie niet af, aangezien het tijdstip waarop de verweerder zich moet kunnen verdedigen, het moment is waarop het geding begint.

Daarom is artikel 27, punt 2, Executieverdrag van toepassing op beslissingen die zijn gegeven tegen een verweerder aan wie het stuk dat het geding heeft ingeleid, niet regelmatig en tijdig is betekend of meegedeeld en die niet rechtsgeldig in het geding vertegenwoordigd is geweest, terwijl als gevolg van de verschijning van een vermeende vertegenwoordiger van de verweerder voor de rechter van herkomst de beslissingen niet bij verstek zijn gegeven.

**Arrest van het Hof (vijfde kamer) van 10 oktober 1996 - Jurispr. blz. I-4943
Zaak C-78/95, Hendrikman en Feyen/Magenta Druck & Verlag (r.o. 18-21 en dictum)**

c) Met in de aangezochte staat gegeven beslissing onverenigbare beslissing

1. Executieverdrag - Erkenning en tenuitvoerlegging - Weigeringsgronden - Onverenigbare beslissingen - Buitenlandse beslissing tot toekenning van alimentatie tussen echtgenoten - Echtscheidingsvonnis uitgesproken in aangezochte staat

Een buitenlandse beslissing waarbij een echtgenoot is veroordeeld om aan de andere echtgenoot uit hoofde van zijn uit het huwelijk voortvloeiende onderhoudsverplichting alimentatie te betalen, is in de zin van artikel 27, punt 3, Executieverdrag onverenigbaar met een in de aangezochte staat gegeven beslissing waarbij tussen de betrokkenen echtscheiding is uitgesproken.

**Arrest van het Hof van 4 februari 1988 - Jurispr. blz. 645
Zaak 145/86, Hoffman/Krieg (r.o. 25, dictum 3)**

2. Executieverdrag - Erkenning en tenuitvoerlegging - Weigeringsgronden - Enige uitlegging - Beslissing onverenigbaar met in aangezochte staat gegeven beslissing - Gelijkstelling van in aangezochte staat tot stand gekomen gerechtelijke schikking met door een van de rechterlijke instanties van die staat gegeven beslissing - Uitgesloten

Artikel 27 Executieverdrag moet eng worden uitgelegd, daar het de verwezenlijking van een van de fundamentele doelstellingen van het Executieverdrag belemmert, namelijk het zoveel mogelijk vergemakkelijken van het vrije verkeer van rechterlijke beslissingen door middel van een eenvoudige en snelle exequaturprocedure. Om die reden moet artikel 27, punt 3, Executieverdrag aldus worden uitgelegd dat een uitvoerbare schikking die voor een rechter van de aangezochte staat is getroffen ter beëindiging van een hangend geding, geen "tussen dezelfde partijen in de aangezochte staat gegeven beslissing" in de zin van die bepaling is, welke volgens het Executieverdrag de erkenning en de tenuitvoerlegging van een in een andere verdragsluitende staat gegeven rechterlijke beslissing, kan verhinderen.

Arrest van het Hof (zesde kamer) van 2 juni 1994 - Jurispr. blz. I-2237
Zaak C-414/92, Solo Kleinmotoren/Boch (r.o. 20, 25 en dictum)

ARTIKEL 28

A. Vraagpunten

- 1) Moeten de eerste en de tweede alinea van artikel 28 vervallen, in die zin dat de schending van de bevoegdheidsregels nooit een reden voor weigering van erkenning mag vormen? (Nederland) Of moeten zij gehandhaafd worden? (België)
- 2) Moeten individuele arbeidsovereenkomsten worden vermeld in de eerste alinea? (Nederland, Portugal)
- 3) Moet artikel 28 van het Verdrag van Lugano worden afgestemd op de overeenkomstige bepaling in het Verdrag van Brussel? (Duitsland)

B. Verslagen

- Jenard, blz. 46
- Möller, blz. 79

ARTIKEL 31

A. Vraagpunten

(N.B.: zie vraagpunt 1 bij artikel 27)

B. Verslagen

- Jenard, blz. 47 tot en met 49
- Schlosser, blz. 131 en 132
- Möller, blz. 79 en 80
- Almeida Cruz, Desantes Real en Jenard, blz. 48

C. Jurisprudentie

Verlof tot tenuitvoerlegging

1. Executieverdrag - Rechterlijke beslissing verkregen in een verdragsluitende staat - Tenuitvoerlegging in een andere verdragsluitende staat mogelijk krachtens artikel 31 van het verdrag - Zelfde vordering, tussen dezelfde partijen, bij een rechter van deze staat - Verbod - Proceskosten

De bepalingen van het Verdrag van 27 september 1968 betreffende de rechterlijke bevoegdheid en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken verhinderen dat de partij die in een verdragsluitende staat een rechterlijke beslissing te zijnen gunste heeft verkregen die in een andere verdragsluitende staat van het verlof tot tenuitvoerlegging als bedoeld in artikel 31 van het verdrag kan worden voorzien, bij de rechter van die staat veroordeling van zijn tegenpartij vordert tot datgene waartoe hij in eerstgenoemde staat is veroordeeld. Aan deze overwegingen doet niet af dat volgens de toepasselijke nationale bepalingen de in de artikelen 31 en volgende van het verdrag bedoelde procedure in casu kostbaarder zou kunnen blijken te zijn dan een nieuwe procedure ten gronde.

Arrest van het Hof van 30 november 1976 - Jurispr. blz. 1759
Zaak 42/76, De Wolf/Cox

2. Executieverdrag - Tenuitvoerlegging - Beslissing inzake toekenning van alimentatie - Belemmeringen voor voortzetting van tenuitvoerlegging - Omstandigheid die buiten het verdrag valt - Echtscheiding uitgesproken in aangezochte staat

De tenuitvoerlegging van een buitenlandse beslissing die in een verdragsluitende staat krachtens artikel 31 Executieverdrag van verlof tot tenuitvoerlegging is voorzien en die in de staat van herkomst uitvoerbaar blijft, moet niet worden voortgezet in de aangezochte staat wanneer zij volgens de daar geldende wettelijke regeling niet meer mogelijk is om redenen die buiten het Executieverdrag vallen.

Het Executieverdrag belet de rechter van de aangezochte staat niet om in het kader van de tenuitvoerlegging van een buitenlandse beslissing inzake alimentatieverplichtingen tussen echtgenoten de consequenties te trekken uit een in zijn land uitgesproken echtscheidingsvonnis.

Arrest van het Hof van 4 februari 1988 - Jurispr. blz. 645
Zaak 145/86, Hoffmann/Krieg (r.o. 17-18, dictum 2)

ARTIKEL 32

A. Vraagpunten

- 1) Moet in artikel 32, tweede alinea, de territoriale bevoegdheid van een gerecht worden bepaald door de gebruikelijke woon- of verblijfplaats van de partij tegen wie de tenuitvoerlegging wordt gevraagd of door de plaats van tenuitvoerlegging? Als deze partij haar gebruikelijke woon- of verblijfplaats niet op het grondgebied van de aangezochte staat heeft, moet de bevoegdheid dan worden bepaald door de plaats van tenuitvoerlegging? (Commissie)
- 2) Of moet het gerecht dat voor de praktische tenuitvoerlegging verantwoordelijk is, ook bevoegd zijn de beslissing uitvoerbaar te verklaren (exequatur)? (Oostenrijk)
- 3) Moet de regel van artikel 6, punt 1, worden overgenomen in artikel 32 wanneer er meerdere verweerders zijn? Moet worden voorzien in territoriale bevoegdheid voor de rechter van de woonplaats van de verweerder of, indien er meerdere verweerders zijn, voor de rechters van de woonplaats van één van hen? (Commissie)

B. Verslagen

- Jenard, blz. 49
- Möller, blz. 38

ARTIKEL 34

A. Vraagpunten

- 1) Moet het begrip "onverwijld" worden vervangen door een precieze termijn? Zo ja, moet deze termijn worden gerekend vanaf de datum van indiening van het verzoek of, uiterlijk, vanaf het einde van de door de rechter opgelegde termijn voor het overleggen van de stukken, overeenkomstig artikel 48? (Commissie)

B. Verslagen

- Jenard, blz. 50
- Möller, blz. 80

ARTIKEL 36

A. Vraagpunten

- 1) Moeten de in artikel 36 bedoelde termijnen worden bekort, gezien de moderne communicatiemiddelen voor de betekening en kennisgeving van documenten? (Portugal)

(N.B.: de Noorse tekst van artikel 36 van het Verdrag van Lugano moet worden aangevuld om hem in overeenstemming te brengen met de andere taalversies).

B. Verslagen

- Jenard, blz. 51
- Möller, blz. 80

C. Jurisprudentie

Rechtsmiddelen tegen een beslissing houdende verlot tot tenuitvoerlegging

1. Executieverdrag - Tenuitvoerlegging - Rechtsmiddelen tegen beslissing houdende verlot tot tenuitvoerlegging - Zelfstandig en volledig stelsel van verdrag - Rechtsmiddelen die derde belanghebbenden volgens nationaal recht kunnen aanwenden - Uitsluiting

Bij het Verdrag van 27 september 1968 betreffende de rechterlijke bevoegdheid en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken is een exequaturprocedure in het leven geroepen die ook op het gebied van de rechtsmiddelen een zelfstandig en volledig stelsel vormt. Hieruit volgt dat artikel 36 Executieverdrag de rechtsmiddelen uitsluit die derde belanghebbenden volgens nationaal recht tegen een beslissing houdende verlot tot tenuitvoerlegging kunnen aanwenden.

Arrest van het Hof (vijfde kamer) van 2 juli 1985 - Jurispr. blz. 1981
Zaak 148/84, Deutsche Genossenschaftsbank/Brasserie du Pêcheur (r.o. 17)

2. Executieverdrag - Tenuitvoerlegging - Verzet tegen verlot tot tenuitvoerlegging - Niet-uitoefening - Weigeringsgrond aangevoerd in stadium van tenuitvoerlegging - Ontoelaatbaarheid - Verplichtingen van aangezochte rechter - Grenzen

Artikel 36 Executieverdrag moet aldus worden uitgelegd dat de partij die niet het in deze bepaling voorziene verzet tegen het verlot tot tenuitvoerlegging heeft gedaan, zich in het stadium van de tenuitvoerlegging van de beslissing niet meer kan beroepen op een geldige grond die zij in haar verzet tegen tenuitvoerlegging had kunnen aanvoeren, en dat deze regel door de rechterlijke instanties van de aangezochte staat ambtshalve moet worden toegepast. Deze regel vindt evenwel geen toepassing wanneer hij de rechter van de aangezochte staat ertoe zou verplichten, de gevolgen van een in zijn land uitgesproken en van het toepassingsgebied van het Executieverdrag uitgesloten vonnis te doen afhangen van de erkenning van dat vonnis in de staat van herkomst van de buitenlandse beslissing waarvan de tenuitvoerlegging in het geding is.

Arrest van het Hof van 4 februari 1988 - Jurispr. blz. 645
Zaak 145/86, Hoffmann/Krieg (r.o. 34, dictum 4)

ARTIKEL 37

A. Vraagpunten

- 1) Is slechts één niveau van beroep aanvaardbaar? (Portugal)

B. Verslagen

- Jenard, blz. 51 en 52
- Möller, blz. 80

C. Jurisprudentie

Rechtsmiddelen

1. Executieverdrag - Tenuitvoerlegging - Rechtsmiddelen - Beroep in cassatie en "Rechtsbeschwerde" - Voor beroep vatbare beslissingen

Artikel 37, tweede alinea, van het Verdrag van 27 september 1968 moet aldus worden uitgelegd, dat beroep in cassatie (c.q. in de Bondsrepubliek Duitsland het middel van "Rechtsbeschwerde") slechts kan worden ingesteld tegen de op het verzet gegeven beslissing.

**Arrest van het Hof (vierde kamer) van 27 november 1984 - Jurispr. blz. 3971
Zaak 258/83, Schuhfabrik Brennero/Wendel GmbH (r.o. 16, dictum 2)**

2. Executieverdrag - Tenuitvoerlegging - Rechtsmiddelen - Beroep in cassatie - Voor beroep vatbare beslissingen - Beslissing tot aanhouding van uitspraak of tot gelasten van zekerheidstelling, genomen door gerecht dat oordeelt over verzet tegen verlot tot tenuitvoerlegging - Daarvan uitgesloten

Artikel 37, tweede alinea, van het Verdrag van 27 september 1968 betreffende de rechterlijke bevoegdheid en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken moet aldus worden uitgelegd dat een krachtens artikel 38 Executieverdrag gegeven beslissing waarbij het gerecht dat over het verzet tegen het verlot tot tenuitvoerlegging van een in een andere verdragsluitende staat gegeven rechterlijke beslissing oordeelt, heeft geweigerd zijn uitspraak aan te houden en zekerheidstelling heeft gelast door de partij die het verlot tot tenuitvoerlegging heeft verkregen, geen "op het verzet gegeven beslissing" in de zin van artikel 37, tweede alinea, Executieverdrag is, waartegen cassatieberoep of een soortgelijk rechtsmiddel openstaat. Dit wordt niet anders wanneer de krachtens artikel 38 Executieverdrag gegeven beslissing en de "op het verzet gegeven beslissing" in de zin van artikel 37, tweede alinea, in hetzelfde vonnis voorkomen.

**Arrest van het Hof (zesde kamer) van 4 oktober 1991 - Jurispr. blz. I-4743
Zaak C-183/90, Van Dalfsen e.a./Van Loon e.a. (r.o. 26, dictum 1)**

3. Executieverdrag - Tenuitvoerlegging - Rechtsmiddelen - Cassatieberoep en "Rechtsbeschwerde" - Rechtsmiddel dat krachtens nationale recht openstaat voor belanghebbende derden - Daarvan uitgesloten

Artikel 37, tweede alinea, Executieverdrag moet aldus worden uitgelegd dat het ieder rechtsmiddel van belanghebbende derden tegen het verlot tot tenuitvoerlegging van een in een andere verdragsluitende staat gewezen beslissing uitsluit, ook indien krachtens het nationale recht van de staat van tenuitvoerlegging voor die derden een rechtsmiddel openstaat.

**Arrest van het Hof van 21 april 1993 - Jurispr. blz. I-1963
Zaak C-172/91, Sonntag/Waidmann (r.o. 35, dictum 2)**

4. Executieverdrag - Tenuitvoerlegging - Rechtsmiddelen - Cassatieberoep of soortgelijk beroep over rechtsvraag - Voor beroep vatbare beslissingen - Beslissing van gerecht dat over verzet tegen verlot tot tenuitvoerlegging oordeelt, om uitspraak aan te houden - Daarvan uitgesloten - Bevoegdheid van gerecht waarbij beroep over rechtsvraag is ingesteld, om zijn uitspraak aan te houden - Geen bevoegdheid

De artikelen 37, tweede alinea, en 38, eerste alinea, van het Verdrag van 27 september 1968 betreffende de rechterlijke bevoegdheid en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken, zoals gewijzigd bij het Verdrag van 9 oktober 1978 inzake de toetreding van het Koninkrijk Denemarken, Ierland en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, moeten aldus worden uitgelegd, dat een beslissing waarbij het gerecht van een verdragsluitende staat dat over het verzet tegen het verlot tot tenuitvoerlegging van een in een andere verdragsluitende staat gegeven uitvoerbare rechterlijke beslissing oordeelt, weigert zijn uitspraak aan te houden of een voordien uitgesproken aanhouding opheft, geen "op het verzet gegeven beslissing" in de zin van artikel 37, tweede alinea, is waartegen cassatieberoep of een soortgelijk tot rechtsvragen beperkt beroep openstaat. Voorts is het gerecht waarbij krachtens artikel 37, tweede alinea, Executieverdrag een dergelijk beroep over een rechtsvraag is ingesteld, niet bevoegd om een dergelijke aanhouding uit te spreken of opnieuw uit te spreken.

**Arrest van het Hof (zesde kamer) van 11 augustus 1995 - Jurispr. blz. I-2269
Zaak C-432/93, SISRO/Ampersand Software (r.o. 32-33, 42 en dictum)**

ARTIKEL 38

A. Vraagpunten

- 1) Moet worden verduidelijkt dat een rechter die kennis neemt van het beroep tegen de op verzet gegeven beslissing, de in artikel 38 bedoelde bevoegdheid moet krijgen met het oog op een evenwichtige behartiging van de belangen der partijen, aangezien het vonnis nog kan worden herzien in beroep in de staat van herkomst? (Verenigd Koninkrijk)

B. Verslagen

- Jenard, blz. 52
- Möller, blz. 80

C. Jurisprudentie

Rechtsmiddel

1. Executieverdrag - Erkenning of verlof tot tenuitvoerlegging in een verdragsluitende staat van een in een andere verdragsluitende staat gegeven beslissing - Aanhouding van beslissing inzake erkenning of tenuitvoerlegging - In de staat van herkomst aangewend rechtsmiddel tegen de vreemde beslissing - Begrip "gewoon rechtsmiddel" in de zin van de artikelen 30 en 38 van het Verdrag - Verschillende opvattingen in de verdragsluitende staten over het onderscheid tussen "gewone" en "buitengewone" rechtsmiddelen - Bepaling van het begrip "gewoon rechtsmiddel" enkel in het kader van het verdrag - Betekenis

Wegens de verschillen in de rechtsbegrippen in de staten die partij zijn bij het Verdrag van 27 september 1968, over het onderscheid tussen "gewone" en "buitengewone" rechtsmiddelen, kan de betekenis van de term "gewoon rechtsmiddel" niet worden bepaald door verwijzing naar het nationale rechtsstelsel van hetzij de staat van herkomst hetzij de staat van erkenning of tenuitvoerlegging. Dit begrip kan derhalve slechts worden omschreven in het kader van het verdrag zelf.

Gezien de structuur van de artikelen 30 en 38 en hun functie in het stelsel van het verdrag, moet bij de toepassing van deze artikelen onder "gewoon rechtsmiddel" dat tegen een vreemde beslissing is of kan worden aangewend, worden verstaan elk rechtsmiddel dat tot vernietiging of wijziging van de overeenkomstig het verdrag te erkennen of ten uitvoer te leggen beslissing kan leiden, en waarvan de aanwending in de staat van herkomst is gebonden aan een wettelijk bepaalde termijn die ten gevolge van diezelfde beslissing begint te lopen.

**Arrest van het Hof van 22 november 1977 - Jurispr. blz. 2175
Zaak 43/77, Industrial Diamond Supplies / Riva**

2. Executieverdrag - Tenuitvoerlegging - Verzet tegen verlof tot tenuitvoerlegging - Mogelijkheid voor gerecht waarvoor dit verzet is gebracht, om tenuitvoerlegging afhankelijk te maken van zekerheidstelling - Voorwaarden

Artikel 38, tweede alinea, van het Verdrag van 27 september 1968 betreffende de rechterlijke bevoegdheid en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken, moet aldus worden uitgelegd dat een gerecht waarvoor het verzet tegen een krachtens dat verdrag verleend verlof tot tenuitvoerlegging is gebracht, de tenuitvoerlegging eerst dan van zekerheidstelling afhankelijk kan maken wanneer het over het verzet uitspraak doet.

**Arrest van het Hof (vierde kamer) van 27 november 1984 - Jurispr. blz. 3971
Zaak 258/83, Schuhfabrik Brennero / Wendel GmbH (r.o. 13, dictum 1)**

3. Executieverdrag - Tenuitvoerlegging - Verzet tegen verlof tot tenuitvoerlegging - Mogelijkheid voor gerecht waarvoor dit verzet is gebracht om zijn uitspraak aan te houden - Uitoefening - Uitsluitend inaanmerkingneming van stellingen die verzoeker voor gerecht van staat van herkomst niet heeft aangevoerd of die hem onbekend waren

Artikel 38, eerste alinea, Executieverdrag, moet strikt worden uitgelegd, daar anders afbreuk wordt gedaan aan het nuttig effect van zowel artikel 31, dat uitgaat van het beginsel dat de in verdragsluitende staat gegeven beslissingen die aldaar uitvoerbaar zijn, ten uitvoer kunnen worden gelegd in een andere verdragsluitende staat, ook indien zij geen kracht van gewijsde hebben, als van artikel 34, derde alinea, volgens hetwelk de in de staat van herkomst gegeven beslissing in geen geval door de gerechten van de aangezochte staat op haar juistheid mag worden getoetst.

Artikel 38, eerste alinea, Executieverdrag moet derhalve aldus worden uitgelegd dat het gerecht dat over het verzet tegen het verlot tot tenuitvoerlegging van een in een andere verdragsluitende staat gegeven rechterlijke beslissing oordeelt, in zijn beslissing over een krachtens deze bepaling gedaan verzoek tot aanhouding van die uitspraak slechts rekening mag houden met stellingen die de appelland voor de rechter van de Staat van herkomst niet heeft kunnen aanvoeren.

**Arrest van het Hof (zesde kamer) van 4 oktober 1991 - Jurispr. blz. I-4743
Zaak C-183/90, Van Dalfsen e.a./Van Loon e.a. (r.o. 28, 30-32, 37, dictum 2)**

4. Executieverdrag - Tenuitvoerlegging - Rechtsmiddelen - Cassatieberoep of soortgelijk beroep over rechtsvraag - Voor beroep vatbare beslissingen - Beslissing van gerecht dat over verzet tegen verlot tot tenuitvoerlegging oordeelt, om uitspraak aan te houden - Uitgesloten - Bevoegdheid van gerecht waarbij beroep over rechtsvraag is ingesteld om beslissing over aanhouding uit te spreken - Geen

De artikelen 37, tweede alinea, en 38, eerste alinea, van het Verdrag van 27 september 1968, betreffende de rechterlijke bevoegdheid en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken, zoals gewijzigd bij het Verdrag van 9 oktober 1978 inzake de toetreding van het Koninkrijk Denemarken, Ierland en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, moeten aldus worden uitgelegd, dat een beslissing waarbij het gerecht van een verdragsluitende staat dat over het verzet tegen het verlot tot tenuitvoerlegging van een in een andere verdragsluitende staat gegeven uitvoerbare rechterlijke beslissing oordeelt, weigert zijn uitspraak aan te houden of een voordien uitgesproken aanhouding opheft, geen "op het verzet gegeven beslissing" in de zin van artikel 37, tweede alinea, is waartegen cassatieberoep of een soortgelijk tot rechtsvragen beperkt beroep openstaat. Voorts is het gerecht waarbij krachtens artikel 37, tweede alinea, Executieverdrag een dergelijk beroep over een rechtsvraag is ingesteld, niet bevoegd om een dergelijke aanhouding uit te spreken of opnieuw uit te spreken.

**Arrest van het Hof (zesde kamer) van 11 augustus 1995 - Jurispr. blz. I-2269
Zaak C-432/93, SISRO/Ampersand Software (r.o. 32-33, 42 en dictum)**

ARTIKEL 39

A. Vraagpunten

- 1) Moet in dit artikel duidelijk worden uitgedrukt dat het nemen van bewarende maatregelen kan plaatsvinden vóór de kennisgeving van de beslissing waarbij tenuitvoerlegging wordt toegestaan (Commissie, Oostenrijk) en totdat een beslissing is genomen over een eventueel beroep? (Commissie)

B. Verslagen

- Jenard, blz. 54
- Schlosser, blz. 135 (punten 223 en 224)
- Möller, blz. 80

C. Jurisprudentie

Bewarende maatregelen

1. Executieverdrag - Tenuitvoerlegging - Bewarende maatregelen ten aanzien van goederen van partij tegen wie tenuitvoerlegging is gevraagd - Uitvoering - Toepasselijk recht

Artikel 39 Executieverdrag beperkt zich ertoe te bepalen dat de partij die om tenuitvoerlegging heeft verzocht, tijdens de in dat artikel genoemde periode bewarende maatregelen kan nemen ten aanzien van de goederen van de partij tegen wie de tenuitvoerlegging is gevraagd. De regeling van de vraagstukken waarvoor het geen specifieke bepalingen bevat, laat het verdrag echter over aan het procesrecht van het aangezochte gerecht. Hierbij zij er echter op gewezen dat de toepassing van de voorschriften van het nationale procesrecht van het aangezochte gerecht in geen geval afbreuk mag doen aan de beginselen die het Executieverdrag zelf, en met name artikel 39, uitdrukkelijk dan wel stilzwijgend met betrekking tot de onderhavige materie stelt. Of deze of gene bepaling van het nationale procesrecht van het aangezochte gerecht van toepassing is op krachtens artikel 39 genomen bewarende maatregelen, hangt dus af van de inhoud van elke nationale bepaling en van haar verenigbaarheid met de in dat artikel gestelde beginselen.

**Arrest van het Hof (vierde kamer) van 3 oktober 1985 - Jurispr. blz. 3147
Zaak 119/84, Capelloni en Aquilini/Pelkmans (r.o. 20-21)**

2. Executieverdrag - Tenuitvoerlegging - Bewarende maatregelen ten aanzien van goederen van partij tegen wie tenuitvoerlegging is gevraagd - Noodzakelijkheid van bijzonder verlot - Geen noodzakelijkheid - Termijn waarbinnen bewarende maatregelen kunnen worden genomen - Noodzakelijkheid van vanwaardeverklaring als voorgeschreven door nationaal recht - Geen noodzakelijkheid

Krachtens artikel 39 Executieverdrag kan de partij die verlot tot tenuitvoerlegging heeft gevraagd en verkregen, direct overgaan tot het nemen van bewarende maatregelen ten aanzien van de goederen van de partij tegen wie de tenuitvoerlegging is gevraagd, zonder dat hij daarvoor een bijzonder verlot nodig heeft. Dergelijke maatregelen kunnen worden genomen tot het einde van de in artikel 36 genoemde termijn voor verzet en, als verzet wordt gedaan, totdat daarop is beslist.

De partij die de in artikel 39 bedoelde bewarende maatregelen heeft genomen, heeft voor die maatregelen geen vanwaardeverklaring nodig als voorgeschreven door het nationale recht van het aangezochte gerecht. Artikel 39 verhindert echter niet, dat de beslagene door middel van de geëigende procedures van het nationale recht van het aangezochte gerecht passende rechtsbescherming zoekt, indien hij meent dat de bewarende maatregelen inbreuk maken op zijn rechten.

**Arrest van het Hof (vierde kamer) van 3 oktober 1985 - Jurispr. blz. 3147
Zaak 119/84, Capelloni en Aquilini/Pelkmans (r.o. 26, 30, 36-37)**

ARTIKEL 40

A. Vraagpunten

- 1) Moet de rechter die beslist over het beroep van artikel 40 de tenuitvoerlegging kunnen laten afhangen van een zekerheid (zie artikel 38, derde alinea) en moet hij bewarende maatregelen kunnen opleggen (zie artikel 39, tweede alinea)? (Commissie)
- 2) Moet in artikel 40 de termijn om beroep in te stellen worden gedefinieerd? (Portugal)

B. Verslagen

- Jenard, blz. 53
- Möller, blz. 80

C. Jurisprudentie

Rechtsmiddelen tegen weigering van verlof tot tenuitvoerlegging

1. Executieverdrag - Tenuitvoerlegging - Beroep tegen afwijzende beschikking op verzoek om verlof tot tenuitvoerlegging - Verplichting van gerecht waarbij beroep is ingesteld om partij tegen wie tenuitvoerlegging is gevraagd op te roepen te verschijnen - Draagwijdte

Het gerecht waarbij de verzoeker beroep heeft ingesteld, moet overeenkomstig artikel 40, tweede alinea, eerste zin, Executieverdrag de partij tegen wie de tenuitvoerlegging is gevraagd, ook oproepen te verschijnen wanneer het verzoek om verlening van verlof tot tenuitvoerlegging in eerste aanleg alleen is afgewezen omdat bepaalde stukken niet tijdig zijn overgelegd, en het verlof tot tenuitvoerlegging is gevraagd voor een Staat waar de partij tegen wie de tenuitvoerlegging is gevraagd, geen woonplaats heeft.

**Arrest van het Hof (tweede kamer) van 12 juli 1984 - Jurispr. blz. 3033
Zaak 178/83, Firma P./Firma K. (r.o. 12 en dictum)**

ARTIKEL 42

A. Vraagpunten

- 1) Moet de tweede alinea van artikel 42 worden geschrapt? (Commissie)

B. Verslagen

- Jenard, blz. 53
- Möller, blz. 80

C. Jurisprudentie

Gedeeltelijke tenuitvoerlegging

1. Executieverdrag - Werkingssfeer - Burgerlijke en handelszaken - Onderhoudsverplichtingen - Beslissing waarbij in kader van echtscheidingsprocedure betaling van eenmalig bedrag en eigendomsoverdracht van bepaalde goederen wordt gelast - Daaronder begrepen - Voorwaarden

Indien uit de motivering van een in een echtscheidingsprocedure gegeven beslissing blijkt dat de daarin gelaste prestatie bedoeld is om het onderhoud van een behoeftige echtgenoot te verzekeren, of indien de behoeften en de middelen van elk der echtgenoten in aanmerking worden genomen voor de bepaling van het bedrag ervan, houdt de beslissing verband met een onderhoudsverplichting en valt deze dus binnen de werkingssfeer van het Verdrag van 27 september 1968 betreffende de rechterlijke bevoegdheid en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken, zoals gewijzigd bij het Verdrag van 9 oktober 1978 inzake de toetreding van het Koninkrijk Denemarken, Ierland en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland en bij het Verdrag van 25 oktober 1982 inzake de toetreding van de Helleense Republiek. Strekt de prestatie daarentegen alleen tot een verdeling van goederen tussen de echtgenoten, dan houdt de beslissing verband met het huwelijksgoederenrecht en kan deze dus niet ten uitvoer worden gelegd krachtens het Executieverdrag. Een beslissing die beide oogmerken combineert kan overeenkomstig artikel 42 Executieverdrag, ten dele ten uitvoer worden gelegd wanneer zij duidelijk aangeeft, aan welk doel de verschillende delen van de gelaste prestatie respectievelijk beantwoorden.

Hieruit volgt dat een in een echtscheidingsprocedure gegeven beslissing waarin betaling van een eenmalig bedrag alsmede eigendomsoverdracht van bepaalde goederen van een echtgenoot aan zijn ex-echtgenoot worden gelast, moet worden geacht betrekking te hebben op onderhoudsverplichtingen en dus binnen de werkingssfeer van het Executieverdrag te vallen, wanneer zij tot doel heeft het onderhoud van die ex-echtgenoot te verzekeren. Het feit dat de rechter van herkomst in het kader van zijn beslissing geen rekening heeft gehouden met de huwelijkse voorwaarden, is in dit verband irrelevant.

**Arrest van het Hof (vijfde Kamer) van 27 februari 1997 - Jurispr. blz. I-1147
Zaak C-220/95, Van den Boogaard/Laumen (r.o. 22, 27 en dictum)**

ARTIKEL 43

A. Vraagpunten

- 1) Moet in artikel 43 duidelijk moet worden gemaakt dat beslissingen die binnen de werkingssfeer van de Verdragen vallen, ook uitvoerbaar zijn wanneer ze het ondernemen of nalaten van enige actie vereisen en het boetebedrag aan de staat en niet aan de crediteur toekomt? (Duitsland)

B. Verslagen

- Jenard, blz. 53 en 54
- Möller, blz. 80

ARTIKEL 44

A. Vraagpunten

- 1) Moet de tweede alinea worden geschrapt, gelet op artikel 15 van het Verdrag van Den Haag van 1973 (erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen inzake onderhoudsverplichtingen), alsook op de voorbesprekingen over dat Verdrag? (Finland)
- 2) Moet Noorwegen worden vermeld in artikel 44, tweede alinea, met betrekking tot rechtsbijstand en vrijstelling van kosten en uitgaven? (Noorwegen)

B. Verslagen

- Jenard, blz. 54
- Schlosser, blz. 135 (punten 223 en 224)
- Möller, blz. 80

ARTIKEL 45

A. Vraagpunten

- 1) Moet het verbod van de "cautio judicatum solvi" moet worden uitgebreid tot de oorspronkelijke procedure voor personen die hun gebruikelijke woon- of verblijfplaats in een lidstaat hebben? (Commissie)

B. Verslagen

- Jenard, blz. 54
- Möller, blz. 80

ARTIKEL 46

A. Vraagpunten

- 1) Moet een uniform aanvraagdocument worden opgesteld dat gebruikt moet (of ten minste kan) worden voor verzoeken in alle verdragsluitende staten? (Oostenrijk, Duitsland, Portugal)
- 2) Moet worden afgezien van de verplichting om een bewijs van de betekening te leveren? (Oostenrijk, Duitsland)
- 3) Dient van de crediteur te worden verwacht dat hij een bewijsstuk overlegt indien de partij tegen wie tenuitvoerlegging wordt gevraagd in de beroepsfase zich erop beroept dat het document te laat of helemaal niet is betekend? (Oostenrijk)

B. Verslagen

- Jenard, blz. 54 en 55
- Schlosser, blz. 136 (punt 225)

ARTIKELN 47 en 48

A. Vraagpunten

- 1) Moet de rechterlijke autoriteit vrijstelling van het bewijs van de betekening van de beslissing kunnen verlenen in de artikelen 47 en 48? (Duitsland)

B. Verslagen

- Jenard, blz. 55 en 56

C. Jurisprudentie

Over te leggen stukken

1. Executieverdrag - Erkenning en tenuitvoerlegging - Procedure - Verzoek om verlof tot tenuitvoerlegging - Over te leggen stukken - Bewijs van betekening van vonnis waarvan om verlof tot tenuitvoerlegging wordt verzocht - Overlegging na indiening van verzoek - Toelaatbaarheid - Voorwaarden

Artikel 47, punt 1, van het Verdrag van 27 september 1968 betreffende de rechterlijke bevoegdheid en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken, zoals gewijzigd bij het Verdrag van 9 oktober 1978 inzake de toetreding van het Koninkrijk Denemarken, Ierland en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, moet aldus worden uitgelegd dat, wanneer de nationale procedurevoorschriften zulks mogelijk maken, het bewijs van de betekening van het vonnis kan worden geleverd na de indiening van het verzoek, met name in de loop van een verzetprocedure die naderhand ingeleid is door de partij tegen wie de tenuitvoerlegging wordt gevraagd, mits deze over een redelijke termijn beschikt om vrijwillig aan het vonnis te voldoen en de partij die om tenuitvoerlegging verzoekt, de kosten van alle onnodige procedurehandelingen draagt.

Arrest van het Hof (vijfde Kamer) van 14 maart 1996 - Jurispr. blz. I-1393
Zaak C-275/94, Van der Linden / Berufsgenossenschaft der Feinmechanik und Elektrotechnik
(punt 19 en dictum)

ARTIKEL 50

A. Vraagpunten

- 1) Moet het begrip authentieke akte minder ruim worden opgevat en in beide Verdragen alleen van toepassing zijn op de erkenning van schulden die vaststaan of bepaald kunnen worden en erkenning van schulden die vaststaan of bepaald kunnen worden en die door een overheid zijn bekrachtigd (normaal een openbaar ambtenaar), teneinde een sterk vereenvoudigde tenuitvoerleggingsprocedure aan te nemen? (Portugal) (zie voor uitvoerige commentaar hierover blz. 40 en 41 van document 13301/97 JUSTCIV 91)

B. Verslagen

- Jenard, blz. 56
- Schlosser, blz. 136 (punt 226)
- Möller, blz. 80

ARTIKEL 54 BIS

A. Vraagpunten

- 1) Is het Verdrag tot het vaststellen van enige eenvoudige regels betreffende het conservatieve beslag op zeeschepen op het grondgebied van Denemarken en Ierland in werking getreden? Zo ja, moet artikel 54 bis van het Verdrag van Brussel dan worden herzien? (Commissie)

B. Verslagen

- Möller, blz. 81
- Möller, Almeida Cruz, Desantes Real en Jenard, blz. 49

ARTIKEL 54 TER

A. Vraagpunten

- 1) Moet artikel 54 ter van het Verdrag van Lugano worden gewijzigd door telkens waar nodig het begrip "staat die (geen) lid is van de Europese Gemeenschappen" te vervangen door "(niet-)verdragsluitende staat bij het Verdrag van Brussel"? (Commissie)

B. Verslagen

- Möller, blz. 81

ARTIKEL 57

A. Vraagpunten

- 1) Moet de tekst van artikel 57 worden herzien, nu deze bepaling in bepaalde opzichten een bron van verwarring is? (Nederland)
- 2) Moet met name worden gedacht aan herziening van de regel van artikel 57, waardoor een tenuitvoerleggingsverdrag de voorrang heeft op het Verdrag van Brussel? (Nederland)
- 3) Moet artikel 57, lid 4, van het Verdrag van Lugano worden herzien?

B. Verslagen

- Jenard, blz. 59 tot en met 61
- Schlosser, blz. 139 tot en met 142 (punten 238 tot en met 247)
- Möller, blz. 81 tot en met 83

C. Jurisprudentie

Verdragen betreffende een bijzonder onderwerp

1. Executieverdrag - Verhouding tot andere verdragen - Verdragen betreffende een bijzonder onderwerp - Verdrag dat regels inzake rechterlijke bevoegdheid bevat - Uitsluiting van toepassing van Executieverdrag - Grenzen - Toepasselijkheid van dit verdrag op kwesties die door bijzonder verdrag niet worden geregeld

Artikel 57 van het Verdrag betreffende de rechterlijke bevoegdheid en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken, zoals gewijzigd bij het Verdrag inzake de toetreding van het Koninkrijk Denemarken, Ierland en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, moet aldus worden uitgelegd dat wanneer een verdragsluitende staat ook partij is bij een ander verdrag betreffende een bijzonder onderwerp, dat regels inzake de rechterlijke bevoegdheid bevat, dit bijzonder verdrag de toepassing van het Executieverdrag slechts uitsluit in de gevallen die het bijzonder verdrag regelt, maar niet in de gevallen die het niet regelt. Aldus zijn de artikelen 21 en 22 Executieverdrag van toepassing wanneer een bijzonder verdrag wel bepaalde bevoegdheidsregels maar geen enkele bepaling inzake aanhangigheid en samenhang bevat.

**Arrest van het Hof van 6 december 1994 - Jurispr. blz. I-5439
Zaak C-406/92, Tetry / Maciej Rataj (r.o. 25, 28, dictum 1)**

ARTIKEL 58

A. Vraagpunten

- 1) Moet artikel 58 van het Verdrag van Lugano worden geschrapt? (Commissie)

Territoriale werkingssfeer van de bevoegdheid

A. Vraagpunten

- 1) Moet de territoriale werkingssfeer van de bevoegdheid (zie artikel 2) in één algemene bepaling worden omschreven? (Nederland) (zie voor uitvoerige commentaar hierover, bladzijde 43 van document 13301/97 JUSTCIV 91)
- 2) Moet het Verdrag van Brussel van toepassing zijn op verweerder met woonplaats op het grondgebied van een verdragsluitende staat, dan wel op verweerdere met woonplaats op het grondgebied van een derde staat? (Nederland)

B. Verslagen

- Jenard, blz. 18 en 19
- Schlosser, blz. 94 tot en met 100 (punten 69 tot en met 86)
- Möller, blz. 70 en 71

Slotbepalingen

A. Vraagpunten

- 1) Moet het Verdrag van Brussel worden afgestemd op de slotbepalingen die in de recentste verdragen van de Raad zijn vastgelegd? (Commissie)

B. Verslagen

- Jenard, blz. 62
- Schlosser, blz. 143 (punt 252)

Beslag onder derden met betrekking tot vorderingen van de partij tegen wie de tenuitvoerlegging wordt gevraagd

A. Vraagpunten

- 1) Moet in de Verdragen worden bepaald dat verlof tot beslag onder derden, gegeven in de staat op welks grondgebied de hoofdpartij tegen wie de tenuitvoerlegging wordt gevraagd, woonplaats heeft (of in de staat waar hij zijn gebruikelijke verblijfplaats heeft) in alle andere verdragsluitende staten erkend moet worden? (Oostenrijk)

Besluiten van de Europese Gemeenschappen

A. Vraagpunten

- 1) Moet het Verdrag van Lugano worden herzien wanneer een bepaling in een besluit van de Europese Gemeenschappen niet verenigbaar is met dat Verdrag, zoals op het gebied van intellectuele eigendom en ter beschikking gestelde werknemers? (Zwitserland)

B. Verslagen

- Schlosser, blz. 142 (punt 247)
- Möller, blz. 83 en 93 tot en met 96

Artikel IV van het Protocol bij het Verdrag van Brussel

A. Vraagpunten

- 1) Moet dit artikel worden herzien, rekening houdend met de aanneming van het verdrag betreffende de vereenvoudiging van de toezending van stukken? (Commissie).

B. Verslagen

- Jenard, blz. 63
- Möller, blz. 88

Bijwerking van Protocol nr. 1 bij het Verdrag van Lugano

A. Vraagpunten

- 1) Moet Protocol nr. 1 bij het Verdrag van Lugano worden afgestemd op het Protocol bij het Verdrag van Brussel, als gewijzigd bij het Verdrag betreffende de toetreding van Oostenrijk, Finland en Zweden tot het Verdrag van Brussel? (Zweden) (zie voor uitvoerig commentaar bij deze kwestie, bladzijde 46 van document 13301/97 JUSTCIV 91)

B. Verslagen

- Möller, blz. 86 tot en met 89